

**COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME
EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
ЄВРОПЕЙСЬКИЙ СУД З ПРАВ ЛЮДИНИ**

ДРУГА СЕКЦІЯ

СПРАВА “ДЕРКАЧ ТА ПАЛЕК ПРОТИ УКРАЇНИ”

(ЗАЯВИ №№ 34297/02 ТА 39574/02)

РІШЕННЯ

Страсбург

21 грудня 2004 року

ОСТАТОЧНЕ з 06.06.2005 року

Це рішення стане остаточним за обставин, викладених у статті 44 § 2 Конвенції. Воно може підлягати редакційним виправленням.

У справі «Деркач проти України»

Європейський суд з прав людини (Друга Секція), засідаючи палатою, до складу якої увійшли:

п. Ж.-П. Коста, *Голова*,
п. А. Кабрал Баррето,
п. Р. Тюрмен,
п. В. Буткевич,
п. М. Угрехелідзе,
пані Е. Фура-Сандстрьом,
пані Д. Йочене, *судді*,
та пані С. Доллє, *секретар секції*,
після обговорення в нарадчій кімнаті 30 листопада 2004 року
вносить таке рішення, що було прийняте цього дня:

ПРОЦЕДУРА

1. Справа порушена проти України за 2-ма заявами (№№ 34297/02 і 39574/02), поданими до Суду відповідно до статті 34 Конвенції про захист прав і основних свобод людини (далі — Конвенція) 2-ма громадянами України, пані Валентиною Миколаївною Деркач та паном Миколою Івановичем Палеком (далі — заявники) 22 серпня 2002 року та 11 жовтня 2002 року відповідно.

2. Уряд України (далі — Уряд) був спочатку представлений Уповноваженими — пані В. Лутковською, зміненою згодом пані З. Бортновською.

3. 11 червня 2003 року Суд вирішив комунікувати заяви Уряду. Відповідно до пункту 3 статті 29 Конвенції, він вирішив розглядати питання щодо суті заяв разом з питанням щодо їх прийнятності.

ФАКТИ

I. ОБСТАВИНИ СПРАВИ

4. Валентина Миколаївна Деркач, громадянка України, яка народилась у 1962 році. Микола Іванович Палек також громадянин України, який народився у 1957 році. Обидва заявники живуть у м. Ужгороді, Україна.

5. У 2001-2002 роках заявники подавали окремі позови проти їх колишнього працедавця — державного підприємства «Атомспецбуд» — компанії, яка здійснювала будівельні роботи у Чорнобилі, у зоні обов'язкового відселення, до національних місцевих судів, вимагаючи виплатити їм заборгованість з заробітної плати та інші виплати. Рішенням Вишгородського районного суду Київської області від 5 березня 2002 р. Валентині Деркач було присуджено 9133 грн (еквівалент 1405,08 ЄВРО) заборгованості з заробітної плати та компенсації. 22 квітня 2002 року Славутицький районний відділ державної виконавчої служби відкрив виконавче провадження.

6. Рішенням Вишгородського райсуду Київської області від 15 травня 2002 р. Миколі Палеку було присуджено 15 476 грн (еквівалент 2380,92 ЄВРО) заборгованості з заробітної плати і компенсації. 8 серпня 2002 року державна виконавча служба відкрила виконавче провадження.

7. 29 червня 2002 року Міністерство палива та енергетики вирішило ліквідувати підприємство-боржника з огляду на його збитковість. 18 липня 2002 року була створена ліквідаційна комісія.

8. У грудні 2002 року виконавчі листи в обох справах були направлені до ліквідаційної комісії.

9. 10. Рішення залишаються невиконаними з огляду на те, що власність боржника не може бути реалізована для виконання рішень. Реалізація вимагала спеціального дозволу Міністерства з питань надзвичайних ситуацій та у справах захисту населення від наслідків Чорнобильської катастрофи з огляду на те, що майно боржника знаходилось у Чорнобильській зоні та зазнало радіоактивного забруднення. Такий дозвіл наданий не був.

II. ВІДПОВІДНЕ НАЦІОНАЛЬНЕ ЗАКОНОДАВСТВО І ПРАКТИКА

1. Конституція України від 28 червня 1996 року

10. Відповідні витяги з Конституції України передбачають таке:

С т а т т я 124

«... Судові рішення ухвалюються судами іменем України і є обов'язковими до виконання на всій території України».

2. Цивільний кодекс України від 18 липня 1963 року (зі змінами від 1 січня 2004 року)

11. Відповідні витяги з Цивільного кодексу передбачають таке:

С т а т т я 32. Відповідальність юридичної особи

«Юридична особа відповідає за своїми зобов'язаннями належним їй на праві власності (закріпленим за нею) майном, якщо інше не встановлено законодавчими актами.

Засновник юридичної особи або власник її майна не відповідають за її зобов'язаннями, а юридична особа не відповідає за зобов'язаннями власника або засновника, крім випадків, передбачених законодавчими актами чи установчими документами юридичної особи.

Юридична особа, яка фінансується власником і за якою майно закріплено на праві оперативного управління (установа), відповідає за зобов'язаннями коштами, які є в її розпорядженні. У разі їх недостатності відповідальність за її зобов'язаннями несе власник відповідного майна».

С т а т т я 33. Розмежування відповідальності держави і державних організацій

«Держава не відповідає по зобов'язаннях державних організацій, які є юридичними особами, а ці організації не відповідають по зобов'язаннях держави.

Умови і порядок відпуску коштів на покриття заборгованості установ та інших державних організацій, що перебувають на державному бюджеті, якщо ця заборгованість не може бути покрита за рахунок їх кошторису, встановлюються законодавством Союзу РСР і Української РСР».

С т а т т я 38. Припинення державних організацій, що є юридичними особами

«Припинення державних організацій, що є юридичними особами, провадиться тим органом, за рішенням якого вони утворюються».

3. Цивільний кодекс України від 16 січня 2003 року (набрав чинності з 1 січня 2004 року)

12 Відповідні витяги з нового Цивільного кодексу передбачають таке:

С т а т т я 81. Види юридичних осіб

«... Юридичні особи, залежно від порядку їх створення, поділяються на юридичних осіб приватного права та юридичних осіб публічного права.

Юридична особа приватного права створюється на підставі установчих документів відповідно до статті 87 цього Кодексу.

Юридична особа публічного права створюється розпорядчим актом Президента України, органу державної влади, органу влади Автономної Республіки Крим або органу місцевого самоврядування.

Цим Кодексом встановлюються порядок створення, організаційно-правові форми, правовий статус юридичних осіб приватного права».

С т а т т я 96. Відповідальність юридичних осіб

«1. Юридична особа самостійно відповідає за своїми зобов'язаннями.

Юридична особа відповідає за своїми зобов'язаннями усім належним їй майном.

Учасник (засновник) юридичної особи не відповідає за зобов'язаннями юридичної особи, а юридична особа не відповідає за зобов'язаннями її учасника (засновника), крім випадків, встановлених установчими документами та законом...»

С т а т т я 167. Правові форми участі держави у цивільних відносинах

Держава діє у цивільних відносинах на рівних правах з іншими учасниками цих відносин.

Держава може створювати юридичні особи публічного права (державні підприємства, навчальні заклади тощо) у випадках та в порядку, встановлених Конституцією України та законом.

Держава може створювати юридичні особи приватного права (підприємницькі товариства тощо), брати участь в їх діяльності на загальних підставах, якщо інше не встановлено законом».

С т а т т я 176. Розмежування відповідальності за зобов'язаннями держави, Автономної Республіки Крим, територіальних громад та створених ними юридичних осіб

«1. Держава,.. не відповідають за зобов'язаннями створених ними юридичних осіб, крім випадків, встановлених законом.

2. Юридичні особи, створені державою,.. не відповідають за зобов'язаннями відповідно держави,..»

4. Закон України «Про підприємства в Україні» від 27 березня 1991 року № 887-III (зі змінами від 1 січня 2004 року)

13. Відповідні витяги з Закону передбачають таке:

С т а т т я 2. Види підприємств

«1. В Україні можуть діяти підприємства таких видів:

державне підприємство, засноване на державній власності, в тому числі казенне підприємство...»

С т а т т я 10. Утворення і використання майна

«... 3. Майно, що є державною власністю і закріплене за державним підприємством (крім казенного), належить йому на праві повного господарського відання.

Здійснюючи право повного господарського відання, державне підприємство володіє, користується та розпоряджається зазначеним майном на свій розсуд, вчиняючи щодо нього будь-які дії, які не суперечать чинному законодавству та статуту підприємства.

Майно, що є у державній власності і закріплене за казенним підприємством, належить йому на праві оперативного управління.

Здійснюючи право оперативного управління, казенне підприємство володіє та користується зазначеним майном.

Казенне підприємство має право розпоряджатися закріпленим за ним на праві оперативного управління майном, що є у державній власності і належить до основних фондів підприємства, лише з дозволу органу, уповноваженого управляти відповідним державним майном. Особливості розпорядження іншим майном казенного підприємства визначаються у його статуті...»

Стаття 37. Особливості створення, ліквідації, реорганізації казенного підприємства

«1. Державне підприємство, яке відповідно до законодавства України не підлягає приватизації, за рішенням Кабінету Міністрів України може бути перетворене в казенне підприємство.

2. Рішення про перетворення державного підприємства в казенне приймається за однієї з таких умов:

підприємство провадить виробничу або іншу діяльність, яка відповідно до законодавства може здійснюватись тільки державним підприємством;

головним споживачем продукції підприємства (більш як 50 відсотків) є держава; підприємство є суб'єктом природних монополій.

3. Ліквідація і реорганізація казенного підприємства здійснюється за рішенням Кабінету Міністрів України відповідно до законодавства України».

Стаття 39. Особливості діяльності казенного підприємства

«3. Казенне підприємство відповідає за своїми зобов'язаннями коштами та іншим майном, що є в його розпорядженні, крім основних фондів. При недостатності у казенного підприємства таких коштів та майна відповідальність за його зобов'язаннями несе власник».

5. Закон України «Про правовий режим території, що зазнала радіоактивного забруднення внаслідок Чорнобильської катастрофи» від 27 лютого 1991 року № 791а-ХІІ

Стаття 6 Закону передбачає, що Кабінет Міністрів України визначає планування, матеріально-технічне забезпечення, обсяги фінансування робіт, а також умови оплати праці в зоні відчуження незалежно від відомчої підпорядкованості та форм власності підприємств, установ, організацій, залучених до робіт по подоланню наслідків Чорнобильської катастрофи.

Стаття 12 Закону передбачає, що винесення або вивезення із зон будівельних матеріалів і конструкцій, машин і устаткування, домашніх речей тощо без спеціального дозволу Міністерства України з питань надзвичайних ситуацій та у справах захисту населення від наслідків Чорнобильської катастрофи і дозиметричного контролю заборонене.

6. Закон України «Про виконавче провадження» від 21 квітня 1999 року № 606-ХІV, із змінами і доповненнями

14. Відповідно до статті 2 Закону виконання рішень в Україні покладається на державну виконавчу службу. Відповідно до статті 85 Закону стягувач може подати скаргу на дії (бездіяльність) державного виконавця та інших посадових осіб державної виконавчої служби до начальника відповідного відділу державної виконавчої служби або до суду. Стаття 86 Закону надає стягувачу право звернутися з позовом до юридичної особи, яка зобов'язана провадити стягнення коштів з боржника, у разі невиконання рішення з вини цієї юридичної особи та отримати компенсацію.

7. Закон України «Про державну виконавчу службу» від 24 березня 1998 року № 202/98-ВР

15. Стаття 11 Закону передбачає, що шкода, заподіяна неналежним виконанням державним виконавцем його службових обов'язків під час виконання рішення, підлягає відшкодуванню. Відповідно до статті 13 Закону дії або бездіяльність державного виконавця можуть бути оскаржені до вищестоящої посадової особи або до суду.

8. Декрет Кабінету Міністрів України «Про управління майном, що є у загальнодержавній власності» від 15 грудня 1992 року № 8-92

16. Декретом передбачено, що міністерства та інші підвідомчі Кабінету Міністрів України органи державної виконавчої влади відповідно до покладених на них повноважень: приймають рішення про створення, реорганізацію, ліквідацію підприємств, установ і організацій, заснованих на загальнодержавній власності. Декрет також забороняє міністерствам пряме втручання в господарську діяльність підприємств, що є у загальнодержавній власності.

9. Розпорядження Кабінету Міністрів України «щодо переліку підприємств, установ та організацій, які передавались до сфери управління Міненерго» від 11 травня 1998 р. № 306-р

17. Розпорядженням передбачене передання ряду підприємств, включаючи «Державну будівельно-промислову компанію «Атомспецбуд», до сфери управління Міністерства енергетики з огляду на зміни у структурі Уряду.

ЩОДО ПРАВА

I. Об'єднання заяв

18. Суд вирішує, що відповідно до правила 42 § 1 Регламенту Суду заяви мають бути об'єднані з огляду на їх спільне фактичне та правове підґрунтя.

II. Стверджуване порушення пункту 1 статті 6 і статті 13 Конвенції

19. Заявники скаржились на невиконання судових рішень, винесених на їх користь, посиляючись при цьому на статтю 13 і по суті на пункт 1 статті 6 Конвенції. Вони зазначали, що вони не мали ефективного національного засобу захисту для отримання від підприємства-боржника заборгованості, яка належала їм. Пункт 1 статті 6 Конвенції, у відповідній його частині, передбачає таке:

«Кожен при вирішенні питання щодо його цивільних прав та обов'язків..., має право на справедливий ... розгляд... судом...»

Стаття 13 закріплює:

«Кожен, чий права і свободи, викладені у цій Конвенції, порушуються, має право на ефективний засіб правового захисту у відповідному національному органі, навіть якщо таке порушення було вчинене особами, що діяли як офіційні особи».

A. Прийнятність

(а) Вичерпання національних засобів захисту

20. Уряд подав попередні зауваження щодо невичерпання заявниками національних засобів захисту з огляду на те, що вони не оскаржували до національних судів бездіяльність державних виконавців та не вимагали відшкодування шкоди у зв'язку з тривалістю виконавчих проваджень чи знецінення присуджених їм коштів.

21. Заявники спростовували цей аргумент. Вони наголошували на тому, що державна виконавча служба, і це підтверджувалось Урядом, вжила усіх необхідних заходів для виконання рішення. Таким чином, не було жодної необхідності подання позову проти державної виконавчої служби. Більше того, у провадженні у Суді вони не заявляли про відшкодування шкоди у зв'язку зі знеціненням присуджених їм коштів. Таким чином, вони не зобов'язані були звертатись у зв'язку з цим до будь-якого національного засобу захисту.

22. Суд повторює, що метою пункту 1 статті 35 Конвенції є надання державам-учасникам можливості попередження та відновлення прав, про порушення яких стверджується, перед тим, як такі твердження будуть подані до Суду. Проте, лише ті засоби захисту мають бути використані, які є ефективними. Ефективність означає як попередження стверджуваного порушення чи його продовження, так і надання відповідного відшкодування за будь-яке порушення, яке вже відбулось (див. «Кудла проти Польщі» [ВП], заява № 30210/96, § 158). На Уряд, який стверджує про невичерпання, покладається обов'язок доведення Суду, що

засіб захисту є ефективним, доступним як у теорії, так і на практиці (див. рішення у справі «Хохліч проти України» від 29.04.2003 року, заява № 41707/98, § 149).

23. Проте, у цій справі рішення, винесені на користь заявників, залишаються невиконаними, незважаючи на зусилля ДВС (що зазначалось і Урядом (див. пункт 35 нижче)). Більше того, державна виконавча служба більше не бере участі у процесі стягнення заборгованостей, оскільки виконавчі провадження були закриті, а вимоги заявників були направлені до ліквідаційної комісії підприємства-боржника (див. пункт 9 вище). Таким чином, Суд доходить висновку, що попередні зауваження Уряду не стосуються основної скарги заявників і не можуть бути прийняті, оскільки засіб захисту, на який посилався Уряд, не міг перешкодити продовженню стверджуваного порушення.

24. Відповідно, Суд відхиляє ці зауваження.

(б) Відповідність принципу *ratione personae* (відповідальність держави)

25. Далі у своїх зауваженнях Уряд наполягав на тому, що незважаючи на те, що підприємство-боржник було державним підприємством, воно було окремою юридичною особою і відповідно до національного законодавства держава не може бути відповідальною за його борги. Відповідно, виконання рішень, винесених на користь заявників, не може передбачати відповідальність держави чи її бюджету.

26. Заявники наполягали на тому, що держава створила підприємство, здійснювала його управління, розпоряджалась коштами та прийняла рішення про його ліквідацію. Вона мала достатньо коштів для покриття його заборгованостей і, таким чином, має бути відповідальною за такі борги.

27. Питання полягає в тому, чи відповідає держава за борги державного підприємства, яке є окремою юридичною особою, і чи може бути визнана відповідальною за категоричну відмову виплачувати заявникам кошти, присуджені їм рішеннями щодо підприємства.

28. У зв'язку з цим Суд погоджується, що Уряд не продемонстрував, що компанія «Атомспецбуд» мала достатню інституційну та операційну

незалежність від держави, щоб можна було звільнити державу від відповідальності за Конвенцією щодо її дій чи бездіяльності (*mutatis mutandis* (та з посиланням на статтю 34 Конвенції) ухвала у справі «Радіо Франс та інші проти Франції» від 23.09.2003 року, заява № 53984/00).

29. Суд посилається на свої висновки у справі «Михайленки та інші проти України» (рішення від 30.11.2004 року, заяви №№ 35091/02 та інші), які стосувались неспроможності цієї ж компанії виконувати рішення, винесені проти неї. З огляду на причини, викладені у пункті 45 рішення, Суд вирішив, що така неспроможність стала підставою для виникнення відповідальності відповідного учасника Конвенції за статтею 6 та статтею 1 Протоколу № 1. Він не вбачає підстав для відхилення від цих висновків у цій справі.

30. Таким чином, Суд вирішує, що скарга заявників є сумісною з принципом *ratione personae* відповідно до положень Конвенції, та відхиляє зауваження Уряду, пов'язані з цим питанням.

(в) Висновки

31. Суд вирішує, що ця скарга не є абсолютно необґрунтованою в сенсі пункту 3 статті 35 Конвенції. Далі він зазначає, що вона не є неприйнятною з будь-яких інших підстав. Таким чином, вона має бути визнана прийнятною.

Б. Щодо суті

32. Уряд зазначав, що державна виконавча служба усіма шляхами намагалась виконати рішення. Державна виконавча служба не може більше вважатись відповідальною за невиконання чи стверджену бездіяльність у зв'язку з цим, оскільки було прийняте рішення про ліквідацію компанії. Він також наголошував, що майно боржника знаходилося у зоні радіоактивного забруднення. Таким чином, його майно не могло бути відчужене без дозволу, який мав надаватись МНС.

33. Заявники зазначали, що їх скарга про невиконання рішень не стосувалась стверджуваної бездіяльності ДВС, як вважав Уряд. Їх доводи полягали у тому, що держава має достатньо контролю за своїми підприємствами для забезпечення виконання фінансових зобов'язань останніх.

34. Суд знову наголошує, що пункт 1 статті 6 гарантує кожному право порушити в суді чи трибуналі будь-який позов, який стосується його цивільних прав та обов'язків. Таким чином, пункт передбачає «право на суд», одним з аспектів якого є право доступу до суду, тобто право порушувати в судах позов для вирішення цивільного спору. Однак це право було б ілюзорним, якби національна правова система Високої Договірної Сторони дозволяла, щоб остаточне, обов'язкове для виконання судове рішення залишалося невиконаним на шкоду однієї зі сторін. Важко уявити, щоб пункт 1 статті 6 детально описував процедурні гарантії, які надано сторонам,— справедливість, відкритість і оперативність провадження,— і не передбачав би гарантій виконання судових рішень. Тлумачення статті 6 як положення, що лише гарантує право на звернення до суду та проведення судового розгляду, могло б призвести до ситуації, несумісної з принципом верховенства права, який Високі Договірні Сторони зобов'язалися поважати, ратифікуючи Конвенцію. Отже, виконання судового рішення має розглядатися як невід'ємна частина «судового процесу» для цілей статті 6 (див. «Бурдов проти Росії», заява № 589498/00, п. 34).

35. Державні органи не можуть довільно посилатись на брак коштів як на виправдання невиконання рішення. Але затримка виконання рішення може бути обґрунтована окремими обставинами. Проте, вона не може бути такою, що позбавляє сенсу право, гарантоване пунктом 1 статті 6 Конвенції (див.

«Імобільяре Саффі проти Італії», заява № 22774/93, п. 74). У цій справі заявники не мають бути позбавлені можливості отримання користі від успішного завершення провадження за їх скаргою.

36. Суд зазначає, що рішення, винесені на користь заявників у 2002 році, залишаються невиконаними до цього часу, і Уряд не може посилається на той аргумент, що погашення заборгованості перед заявниками триває в межах ліквідаційної процедури. Суд стверджує, що зобов'язання вчасної та повної виплати коштів, присуджених остаточними рішеннями, лежить на державних органах.

37. Відмовою вжити необхідних заходів для виконання остаточних рішень у цій справі державні органи України позбавили положення пункту 1 статті 6 Конвенції усього її практичного значення.

38. Таким чином, у цій справі було порушення пункту 1 статті 6 Конвенції.

39. За цих обставин Суд не вважає за необхідне розглядати скаргу за статтею 13 Конвенції.

III. Стверджуване порушення статті 1 Протоколу № 1 до Конвенції

40. Далі заявники скаржились на те, що держава порушила їх право на мирне володіння своїм майном, гарантоване статтею 1 Протоколу № 1 до Конвенції, якою передбачено таке:

«Кожна фізична або юридична особа має право мирно володіти своїм майном. Ніхто не може бути позбавлений свого майна, інакше як в інтересах суспільства і на умовах, передбачених законом або загальними принципами міжнародного права.»

41. Попередні положення, однак, ніяким чином не обмежують право держави запроваджувати такі закони, які, на її думку, необхідні для здійснення контролю за використанням майна відповідно до загальних інтересів або для забезпечення сплати податків або інших зборів чи штрафів».

А. Прийнятність

42. Суд звертається до своїх висновків за пунктом 1 статті 6 Конвенції, якими були відхилені зауваження Уряду щодо прийнятності заяви (пункти 23-34 вище), які рівною мірою стосуються скарги заявників за статтею 1 Протоколу № 1 до Конвенції. Таким чином, Суд вирішує, що ця скарга не є абсолютно необґрунтованою чи непринятною з інших підстав, передбачених статтею 35 Конвенції. Таким чином, вона має бути визнана прийнятною.

Б. Щодо суті

43. Уряд погоджувався з тим, що суми, присуджені заявникам національними судами, становлять майно в сенсі статті 1 Протоколу № 1 до Конвенції. Він погоджувався з тим, що невиконання рішень, винесених на користь заявників, може вважатись втручанням у право заявників на мирне володіння їх майном. Проте, Уряд зазначав, що таке втручання було викликане загальними інтересами, зокрема, необхідністю контролю за вивезенням забрудненого устаткування з Чорнобильської зони. Велика кількість кредиторів ліквідованої компанії зобов'язує ліквідаційну комісію і державу вжити комплексних заходів для задоволення усіх їх вимог.

44. Заявники зазначали, що втручання у їх право власності не ґрунтувалось на законі. Відмовившись виплачувати їм борги, держава в порушення статті 1 Протоколу № 1 до Конвенції позбавила їх реальної вартості їх власності. Вони зазначали, що інтереси суспільства, згадані Урядом, не можуть бути захищені за рахунок них і що держава мала знайти можливість для виплати їх заробітної плати.

45. Суд нагадує свою прецедентну практику, згідно з якою відсутність у заявника можливості домогтися виконання рішення, винесеного на його чи її користь, становить втручання у право на мирне володіння майном, гарантоване першим реченням частини першої статті 1 Протоколу № 1 (див. серед інших рішень, рішення у справах «Бурдов проти Росії», заява № 569498/00, п. 40 та «Ясіуньєне проти Латвії» від 06.03.2003, заява № 41510/98, п. 45).

46. Суд доходить висновку, що неможливість для заявників домогтися виконання їх рішень протягом розумного періоду часу (більше двох років) становить втручання у їх право на мирне володіння їх майном в сенсі частини 1 статті 1 Протоколу № 1.

47. Таке втручання певною мірою виправдовувалось заборонаю вивозу з Чорнобильської зони обов'язкового відселення забрудненого майна підприємства-боржника. Проте, на думку Суду, заборона, яка, безперечно, зачіпала законні суспільні інтереси, порушує рівновагу між інтересами держави та заявників. У цьому випадку весь фінансовий тягар був покладений на заявників, і Уряд не зміг пояснити на своє виправдання, чому не могли бути виділені кошти для забезпечення погашення заборгованості перед заявниками.

48. Відмовою виконати рішення, винесені на користь заявників, державні органи перешкоджали та продовжують перешкоджати заявникам протягом відповідного періоду отримати у повному обсязі кошти, на які вони мали право.

49. Відповідно, тут було також порушення статті 1 Протоколу № 1.

IV. Застосування статті 41 Конвенції

50. Стаття 41 Конвенції передбачає:

«Якщо Суд визнає факт порушення Конвенції або протоколів до неї і якщо внутрішнє законодавство відповідної Високої Договірної Сторони передбачає лише часткову сатис-факцію, Суд, у разі необхідності, надає потерпілій стороні справедливую сатисфакцію».

A. Шкода

51. Суд звертає увагу на те, що згідно з правилом 60 Регламенту Суду будь-яка вимога щодо справедливої сатисфакції повинна містити перелік претензій та має бути подана письмово разом з відповідними підтверджуючими документами чи свідоцтвами, без наявності яких Суд може відхилити вимогу повністю або частково.

(а) Матеріальна шкода

52. Обидва заявники вимагали такі суми справедливої сатисфакції:

- пані Валентина Деркач — 9133 грн (1405,08 ЄВРО);
- пан Микола Палек — 15 476 грн (2380,92 ЄВРО).

53. Уряд наполягав, що згідно з національним законодавством держава

не відповідає за заборгованості своїх підприємств.

54. Суд нагадує, що раніше він відхилив це твердження (пункти 32-33).

55. У світлі документів, які знаходяться у розпорядженні Суду, він присуджує заявникам повний розмір сум, які вимагали заявники, які відповідають існуючій заборгованості перед ними (див. рішення у справі «Жовнір проти України» від 29.06.2004 року, заява № 56848/00, пп. 58-61).

(б) Нематеріальна шкода

56. Заявники не подали жодних вимог. У зв'язку з цим Суд нічого не присуджує з цього приводу.

Б. Судові витрати

57. Заявники не подали жодних вимог. У зв'язку з цим Суд нічого не присуджує з цього приводу.

В. Пеня

58. Суд вважає за доцільне призначити пеню на підставі граничної позичкової ставки Європейського Центрального Банку, до якої мають бути додані три відсотки.

ЗА ЦИХ ПІДСТАВ СУД ОДНОГОЛОСНО

1. *Вирішує* об'єднати заяви;
2. *Оголошує* заяви прийнятними;
3. *Вирішує*, що було порушення пункту 1 статті 6 Конвенції;
4. *Вирішує*, що немає необхідності розглядати скарги заявників за статтею 13 Конвенції;
5. *Вирішує*, що було порушення статті 1 Протоколу № 1 до Конвенції;
6. *Вирішує*, що:
 - (а) протягом трьох місяців з дня, коли рішення стане остаточним відповідно до пункту 2 статті 44 Конвенції, держава-відповідач має сплатити заявникам такі суми:
 - пані Валентині Деркач — 1405,08 ЄВРО (одну тисячу чотириста п'ять ЄВРО та вісім центів) як відшкодування за матеріальну шкоду;
 - пану Миколі Палеку — 2380,92 ЄВРО (дві тисячі триста вісімдесят ЄВРО і дев'яносто два центи) як відшкодування за матеріальну шкоду;
 - (б) суми мають бути конвертовані у національну валюту Уряду-відповідача на день здійснення платежу плюс будь-який податок, який може бути сплачений;
 - (в) у випадку несплати чи несвоєчасної сплати державою-відповідачем належних заявникам сум на них нараховуватиметься пеня, яка дорівнює граничній позичковій ставці Європейського Центрального Банку плюс три відсотки, з часу, коли закінчиться вищезгаданий тримісячний строк, і до моменту повного розрахунку.

Вчинено англійською мовою та повідомлено письмово 21 грудня 2004 року відповідно до правила 77 §§ 2 та 3 Регламенту Суду.

С.ДОЛЛЕ
Секретар Секції

Ж.-П. КОСТА
Голова Секції